

Region Skånes synpunkter på regeringens forsknings- och innovationspolitik

Sammanfattning

Region Skånes utgångspunkt är att 2024-års forsknings- och innovationsproposition behöver svara på samtidens omvärld. Sverige behöver en forskningspolitik som bygger på excellens, internationalisering och innovation. Fokus på excellens i såväl grund- som tillämpad forskning ökar möjligheterna till lång- och kortsiktig effekthemtagning och nyttiggörande – grundläggande förutsättningar för utveckling, konkurrenskraft och omställning. Region Skåne menar att Sveriges forsknings- och innovationspolitik skall värna om alla delar – grundforskning, tillämpad- och behovsdriven forskning – inte minst utifrån näringslivets och hälso- och sjukvårdens behov – samt samhällsutmaningar. Vidare bör forsknings- och innovationspolitiken bygga på ett fleraktörsperspektiv där hänsyn behöver tas till såväl lärosäten, institut som regioner och fonder etc. Region Skåne har nedanstående synpunkter på regeringens forsknings- och innovationspolitik.

Öka långsiktighet, samordning och nationell tillgänglighet av forskningsinfrastruktur

Nationella infrastrukturer, inte minst för hälso- och sjukvårdsnära forskning och utveckling, är mycket viktig för att kunna möta framtidens stora samhälls- och hälsoutmaningar. Idag saknas dock långsiktig finansiering och permanent organisationsform för flera forskningsinfrastrukturer som är av nytta för hela Sverige. Region Skåne föreslår att regeringen:

- Inför en långsiktig, icke-projektbaserad, statlig finansiering av forskningsinfrastrukturer.
- Inrättar organisations- och styrformer för styrning, organisering och samordning av nationella infrastrukturer med involvering av redan existerande regionala noder i Sverige.

Utveckla och stärk kompetensförsörjningen

Tillgången på kompetens är avgörande för utvecklingen inom både akademi, företag och hälso- och sjukvård. Idag råder brist på kompetens inom viktiga områden och inom vården är det svårt att få utrymme för forskning, undervisning och fortbildning. Detta är allvarligt eftersom kompetens är en förutsättning för regional utveckling, konkurrenskraft och kunskapsutveckling. Region Skåne föreslår att regeringen:

- Ger lärosäten bättre förutsättningar att skapa och förnya utbildningar och kompetensutvecklingsinsatser (riktade och strategiskt genomtänka satsningar riktat till yrkesverksamma) som möter de ökade behoven av kompetens kopplat till, bland annat, den ökade användningen av stora datamängder, digitalisering, införandet av precisionsmedicin etc.
- Ger i uppdrag åt lärosäten att skapa kursutbud för livslångt lärande baserat på det regionala näringslivets behov.

Förbättra möjligheterna att bedriva klinisk forskning i hälso- och sjukvården

Klinisk forskning förutsätter tillgång till vårdens strukturer och resurser och syftar till att lösa hälsoproblem eller identifiera faktorer som leder till ökad hälsa. Högkvalitativ klinisk forskning är därmed helt avgörande för framtidens vård och hälsa och måste vara en integrerad och naturlig del i hela hälso- och sjukvårdens verksamhet, inte minst för att hantera ekonomiskt hållbar utveckling av svensk hälso- och sjukvård. För att säkerställa att Sverige även i framtiden är en framgångsrik klinisk forskningsnation krävs samverkan mellan staten, lärosäten, regioner och kommuner samt långsiktiga investeringar. Samverkan mellan stat, regioner, kommuner och näringsliv bör förstärkas och regelverk samt juridiska förutsättningar revideras så att klinisk behandlingsforskning underlättas. Region Skåne föreslår att regeringen:

- Justerar hälso- och sjukvårdslagen för att förtydliga regioners och kommuners roll i forskningsarbetet.
- Fördubblar finansiering av klinisk behandlingsforskning samt tydliggör Vetenskapsrådets uppdrag att ge stöd till såväl multicenterstudier som mindre studier som främjar förnyelse vilket är central för klinisk utveckling.
- Ger Vetenskapsrådet och Vinnova i uppdrag att utveckla stöd för ökad europeisk finansiering av klinisk behandlingsforskning.
- Långsiktigt och samordnat, tillsammans med regioner och kommuner, finansierar klinisk behandlingsforskning för att skapa ny kunskap som ger nytta i sjukvården.

- Prioriterar resurser till universitetssjukvårdsregionerna som samlar excellenta verksamheter för forskning, utbildning och utveckling för att säkra svensk konkurrenskraft och excellens.

Precisionsmedicin

Kapacitet för precisionsmedicin inom vården är en förutsättning för att kunna bedriva excellent medicinsk forskning och innovation. Precisionsmedicinska centrum har således initierats vid flera universitetssjukhus i Sverige för att stärka den nära samverkan mellan akademien, vården och industrin som krävs för utveckling precisionsmedicin. Dock krävs samhandling och samfinansiering för att Sverige inte ska halka efter andra länder i utvecklingen av precisionsmedicin, och följaktligen life science området i stort. Region Skåne föreslår att regeringen:

- Tar ett större samlat ansvar för utvecklingen av precisionsmedicin i Sverige.
- Inrättar, tillsammans med de sju universitetssjukvårdsregionerna, ett nationellt långsiktigt program för forskning och implementering av precisionsmedicin.
- Vetenskapsrådet och Vinnova får i uppdrag att genomföra en riktad satsning inom precisionsmedicin och ATMP för att växla upp regionala satsningar för att skapa långsiktiga förutsättningar att bedriva vård, forskning och innovation inom precisionsmedicin.

Hälsodata

Hälsodata har stor potential för banbrytande forskning och innovation tas inte till vara fullt ut i Sverige. Tillgång till hälsodata är avgörande för innovation, internationell konkurrenskraft samt regional- och nationell ekonomisk utveckling, samt att hälso- och sjukvårdens utveckling är ekonomiskt hållbar. Patienter, vårdgivare, forskare och företag måste få bättre möjlighet att bidra till insamling, användning och delning av data, och det måste ske på ett etiskt, säkert och strukturerat sätt. Region Skåne föreslår att regeringen:

- Beslutar om en nationell handlingsplan för lagring, insamling, delning och användning av hälsodata med långsiktiga resurser för utförandet av planen.
- Modernisera lagstiftning genom att undanröja författningsmässiga hinder samt nationella särkrav.

Forskning och innovation för utveckling och konkurrenskraft

I EU:s regionalpolitik har 'smart specialisering', d.v.s. att identifiera och prioritera områden med potential för internationell konkurrenskraft och hållbar

utveckling, en central roll. För att regionala aktörer ska kunna ta del av olika EU-medel krävs att regioner har en smart specialiseringsstrategi och realiserandet av denna är starkt beroende av lärosätenas involvering. I Sverige får lärosätena en betydligt större andel av innovationsmedlen än i andra länder, där finansieringen i större utsträckning tillfaller forskningsinstitut. Därför fyller lärosäten i Sverige den roll som forskningsinstitut har i jämförbara länder, vilket är ett kraftfullt upplägg förutsatt att lärosätena har tillräcklig finansiering och incitament för samverkan. En ökad andel basanslag är en av de viktigaste åtgärderna för att skapa mer långsiktiga förutsättningar för lärosätena att öka den konkurrensutsatta finansieringen av forskning och innovation. Region Skåne föreslår att regeringen:

- Ökar basfinansiering till svenska lärosäten.
- Ökar Malmö universitets basanslag i nivå med övriga nya universitet.
- Tydliggör vilken roll smart specialisering spelar i Sveriges nationella prioriteringar kopplat till forskning och innovation.
- Inrättar, tillsammans med regionalt utvecklingsansvariga, ett nationellt långsiktigt program för forskning, innovation grundat på smart specialisering. Programmet bör bygga på att skapa starkare kopplingar mellan EUs sammanhållningspolitik, den svenska FoI-politiken samt Horisont Europa.

Innovationsstödsystem

Svenska innovativa företag möter idag ett fragmenterat innovationsstödsystem med ett stort antal underkapitaliserade aktörer med kortsiktiga, och ibland överlappande stöd till företagen. Fragmenteringen beror till stor del på brist på koordinering mellan olika kortsiktiga, projektbaserade, regionala och nationella insatser som hindrar möjligheten att bygga upp långsiktigt hållbara verksamheter. Region Skåne föreslår att regeringen:

- Uppdrar i regleringsbrev åt Vinnova, Tillväxtverket och Energimyndigheten att tillsammans med regionalt utvecklingsansvariga samverka för utveckling och finansiering av det innovationsfrämjande systemet.

Forskningsinstitut

De offentligt finansierade forskningsinstituten har genomgått en större konsolidering det senaste årtiondet. Samtidigt har lärosätena utvecklat samverkan med näringslivet. Forskningsinstitutens relation till lärosäten ser olika ut i Europa, vilket även påpekas av regeringens utredning om forskningsfinansiering, FoFin. Det finns behov av att ytterligare tydliggöra institutens och lärosätenas roller i samhället för att skapa bättre förutsättningar för konkurrenskraft och tillväxt. Region Skåne föreslår att regeringen:

- Utreder de offentliga forskningsinstitutens uppdrag och funktion i det offentligt finansierade forsknings- och innovationssystemet.

Samverkan mellan näringsliv och hälso- och sjukvård

Sverige är en stark life science-nation med excellent forskning och en stark life science sektor. Samtidigt blir den globala konkurrensen allt hårdare. Sverige riskerar att inte vara ett prioriterat land av life science-industrin. Region Skåne föreslår att regeringen:

- Initierar en utredning för att utreda och belysa hur samverkan mellan hälso- och sjukvård och näringsliv kan stärkas och utvecklas.

Carl Johan Sonesson
Ordförande

Lars-Åke Rudin
Regiondirektör